

Адреса матеріалу: [//yur-gazeta.com/interview/okrim-standartnogo-naboru-nayvazhlivisha-yakist-dlya-rozvitku-kareri-vitrimka.html](https://yur-gazeta.com/interview/okrim-standartnogo-naboru-nayvazhlivisha-yakist-dlya-rozvitku-kareri-vitrimka.html)

ІНТЕРВ'Ю, ВІВТОРОК, 01 ВЕРЕСНЯ 2020 Р., 10:53

«Окрім стандартного набору, найважливіша якість для розвитку кар'єри - витримка»

У розмові з керуючою партнеркою RULG-Ukrainian Legal Group **Іриною Паліашвілі** ми подивилися на цінності, принципи та прагнення в житті очима жінки-лідера. Ірина поділилась своїми власними та «підглянутими» порадами для юристок-новачків, розповіла про гендерні завдання на сьомому рівні, «жіночі» питання в американському юрбізнесі та про те, що мотивує її рухатись вперед і чому мотиваційні чинники протягом її кар'єри весь час зазнають змін.

- Ірино, що вплинуло на вибір професії юриста? Чи завжди Ви були впевнені, що юриспруденція, юридичний бізнес - це справа Вашого життя?

- Професію обрала в 7 років, і це не жарт. Тоді, при радянській системі, такого поняття, як «юридичний бізнес», не існувало, але я точно знала, що піду по стопах свого батька - видатного грузинського вченого-юриста. Так само, як і він, спочатку планувала академічну і викладацьку кар'єру, але потім не встояла перед неймовірними шансами, які нашому поколінню підкинула доля, і назавжди пішла в практику. Перший етап кар'єри був in-house - те, що сьогодні називають «корпоративний юрист», а наступний - у приватній практиці: ми з партнерами в перші місяці незалежності України, у лютому 1992 р. створили одну з найперших юридичних фірм західного зразка в Україні, тобто створювали з нуля той ринок, який сьогодні здається вже таким розвиненим і усталеним.

На нинішньому етапі моєї кар'єри до мене повернувся академічний аспект - я виступаю експертом з українського права в міжнародних спорах, і специфіка цієї роботи вимагає сильної академічної підготовки. Її отримала на факультеті міжнародних відносин і міжнародного права Київського державного університету (який потім був реорганізований у КІМВ). Моєму курсу неймовірно пощастило - нам викладав абсолютно зірковий склад, від професорів до аспірантів. Усі нинішні викладачі ІМВ - це або їхні учні, або учні їх учнів. На все життя зберігаю їм величезну подяку і шаную пам'ять тих, кого вже немає з нами: професора Лукашука, батька і сина Матвєєвих, Василя Кисіля, Саші Задорожного.

- Ви багато років живете та працюєте на дві країни (Україна-США). В аспекті ведення бізнесу, зрозуміло, можна працювати дистанційно, ми це побачили на фоні локдауну. А як організовуєте своє сімейне/приватне життя в такому режимі?

- Ви знаєте, чисто практично, методом проб і помилок я вийшла на формат дистанційної роботи багато років тому, коли він ще не був у тренді. Це було ще біля витоків глобалізації, коли нові технології тільки почали з'являтися (наприклад, коли ми створювали свою юридичну фірму, електронної пошти ще не було в ділових комунікаціях), і доводилося їх освоювати, спочатку з великими труднощами. Наприклад, я довго не могла розлучитися з Blackberry, коли вже всі перейшли на смартфони. Тому можу порадити завжди йти в ногу з технологіями і не упускати нові можливості.

Сьогодні, в умовах локдауну, це не тільки дистанційна робота, до якої я звикла дуже давно, але й дистанційне спілкування, яке мене зовсім не тішить! Я розумію, що всі ці Zoom, Teams, Google Meets та інші платформи рятують нас у цій ситуації, але дуже сподіваюся, що після локдауну ми вистрибнемо з віртуалу і повернемося до живого спілкування.

Велике випробування, яке нас чекає - це віртуальні арбітражні й судові слухання. Це новий досвід для всіх учасників процесу, і важко передбачити, як це вплине на всю систему міжнародного вирішення спорів. На осінь заплановано перші в моїй практиці віртуальні слухання: одні в Лондонському суді та інші - в міжнародному арбітражному процесі. Буду рада потім поділитися враженнями.

Читайте також: [«Ukrainian Women in Law 2020»](#).

Що стосується сімейного/приватного життя, то в поїздках головне - весь час, щодня залишатися на зв'язку з близькими, розповідати один одному про всі події та емоції. Ще коли моя дочка була в школі, я вийшла на формулу quality time. Коли постійно бути поруч з сім'єю неможливо практично, треба виділяти час на «якісне» спілкування, коли, наприклад, вихідні або відпустку ми присвячували тільки нашому спілкуванню, не відволікаючись на роботу, якісь домашні клопоти. У неї вже своя сім'я і кар'єра, але дзвонить вона нам кожен день, і звичка проводити разом quality time стала нормою.

- Як зараз справи із «жіночим» питанням в юридичному бізнесі США? Особливо, що стосується заняття управлінських посад в юридичних компаніях та компенсацій.

- Ситуація постійно поліпшується, цьому сприяють професійні організації (наприклад, American Bar Association, ABA), які просувають принципи гендерного балансу і шукають шляхи його практичної реалізації. Коли я вперше потрапила на стажування в США, жінок в юридичному бізнесі було дуже мало, в основному це були молоді фахівчині, але сьогодні це покоління виростило, і саме воно змінило гендерний баланс у професії в середній і вищій ланці.

Колись ми всі милувались: перша жінка — президент АВА! А тепер рівноправне представництво в лідерстві АВА - це усталена норма, чого, на жаль, не можемо поки сказати про нашу улюблену АПУ.

Подивіться також на тільки що оголошеного кандидата на пост віце-президента США від демократичної партії - Камала Харріс, наша колега з африканськими та індійськими коренями. Завдяки їй дует з кандидатом у Президенти Джо Байденом відразу став виглядати сучасно і динамічно, на їх фоні дует кандидатів від республіканської партії Трамп—Пенс виглядає похмурим і відсталим від життя років на 50.

- В одній зі статей по темі я читала Ваші спогади про одну ситуацію, як у 90-х роках Ви були єдиною жінкою на перемовинах з клієнтом американської юрфірми, і Вас попросили зробити каву. Як Ви вважаєте, чи могла б така ситуація відбутись сьогодні, в сучасних реаліях ведення бізнесу? З якими гендерними стереотипами сьогодні стикаєтесь Ви або Ваші колежанки?

- В сучасних реаліях ведення цивілізованого бізнесу таке навряд чи можливо, всі вже засвоїли ідею гендерної рівності в професійному середовищі. Та разом з тим, залишається головна перешкода – на жаль, в плані просування по кар'єрних сходах все ще існує «скляна стеля». Це стає ясно, якщо подивитися на кількість жінок у партнерських складах юридичних фірм та інших консалтингових компаній, або на лідерство в наших професійних організаціях, включаючи міжнародні, або на склад аудиторії на будь-якій нашій конференції, де більшість жінок, а на подіумі - спікери в більшості чоловіки. Я завжди втручаюся в таких ситуаціях і часто чую у відповідь: «А ми не знайшли кандидатів серед жінок». Коли починаю з'ясовувати, як це не знайшли, виявляється, що і не шукали. Я згодна з тим, що написав Андрій Цимбал, керуючий партнер КРМГ в Україні, в колонці для НВ від 12 серпня: «Гендерний баланс - більше не питання формального реверансу в бік паритету статей. Це новий бік конкуренції. І чим далі, тим сильніше різноманітність буде впливати на успіх компаній».

У міжнародному професійному середовищі гендерний баланс - це аксіома, тобто ніхто не ставить під сумнів як саму проблему, так і прагнення її вирішити, дебатуються тільки методи і ступені успішності її вирішення. Але в Україні в цьому плані мене чекав сюрприз. Рік тому я була модератором сесії по гендерному балансу на міжнародному економіко-гуманітарному форумі Ukrainian ID, який щорічно проходить у Каневі (див. фото – прим. ред.). До речі, автор ідеї та організатор цього форуму - теж успішна жінка Наталія Заболотна. І напевне, це пояснює появу в його порядку денному такого важливого аспекту, як «гуманітарний», який зазвичай ігнорується на економічних форумах. У моїй сесії було 7 панелісток, успішних жінок-лідерів у різних сферах - в медіа, бізнесі, в нашій професії. Розуміючи, як всі зайняті, я підготувала матеріали з проблеми гендерної рівності у світі. На той момент, якраз перед виборами в Європейському Союзі вийшло звернення 70 лідерів ЄС, де вони заявили, що «рівноправне представництво відповідає інтересам усіх. Це не жіноча проблема. Деякі поводяться так, ніби жінки - це меншість. Жінки - не меншість. Жінки і чоловіки повинні бути рівноправно представлені в Європейському лідерстві» [Equal representation is in everyone's interest. It is not a woman issue. Yet some still act as if women are a minority. Women are not a minority. Women and men should be equally represented when it comes to European leadership].

У дусі цього звернення я позначила головну тему сесії як «Вимога, прийняття та реалізація рівноправного представництва і руйнування «скляної стелі». І тут вже на самій сесії абсолютно несподівано для мене частина наших панелісток стали на жорсткі патерналістські позиції, в цілому відмовляючи жінкам у праві на лідерство, не кажучи вже про рівноправне представництво. Як модератор, я не хотіла їх переривати або переконувати, мені важливо було, щоб вони висловилися, адже вони - це відображення тих консервативних поглядів, які реально існують в сьогоденному українському суспільстві. Але я була дуже рада, коли інші панелістки вступили з ними в дискусію, і прогресивні погляди виявилися в більшості. Звичайно, дискусія українських жінок-лідерів, тим більше по такій темі, не могла не стати темпераментною і емоційною, але до їх честі, всім вдалося зберегти взаємну повагу. Потім нам говорили, що наша сесія була самою несподіваною і яскравою на форумі.

Насправді бар'єр «скляна стеля» можна і треба руйнувати. Наприклад, business development раніше була прерогативою чоловіків (особливо, якщо врахувати, що на керівному рівні знаходиться більшість чоловіків - що називається, Old Boys Club), але оскільки в консалтингу business development є ключем до досягнення кар'єрних висот, я закликаю жінок-колег розвивати впевненість у собі, створювати і активно підтримувати контактну базу і сміливо виходити на рівень business development. Дуже важливо підтримувати одна одну, ділитися досвідом і зв'язками, бути менторами для молодших колег.

Інший фактор - це генерувати оригінальні ідеї, знаходити або створювати для себе професійну нішу. Раніше вважалося, що чоловіки набагато більше схильні до стратегічного мислення, а жінки більше процвітають як виконавиці. Насправді й ідея, і її блискуче виконання розвивають бізнес, і нам треба прагнути успішно поєднувати в собі обидві ці функції.

- Що для Вас уособлює слово «лідерство»?

- Якраз те, про що ми тільки що говорили - якщо жінка-лідер поєднує в собі стратегію і її виконання, то для неї не може бути нічого неможливого.

Ще дуже важливо виробити правильну реакцію на кризи, тому що в ці моменти всі погляди звернені на лідерів. Тут треба сказати, що український юридичний бізнес дає хороше загартування - у квітні, коли стало ясно, що COVID веде нас до повномасштабної кризи, я пару днів продумувала послання своїй команді з перерахуванням антикризових заходів, пріоритетів і всіх наших можливостей, які нам допоможуть впоратися, і нагадала, що ми пройшли таку ж кризу в 2008, і в 1998, і в 2004. Відправила послання, а потім випадково натрапила на приблизно таке ж, яке написала у 2014 р., після початку війни. Про цю кризу забула, а виявляється, можна було взяти 90% з того послання і не придумувати нічого заново. Це свідчить про те, що на нашому шляху вже були три серйозні кризи, і ми з них всіх вийшли — з втратами, але знайшли в собі сили, нові ідеї, перегрупувалися, переформатувалися і кожен раз вставали на ноги.

- Без чого (або кого) Ваш успіх був би неможливий?

- Ключову роль зіграли батьки. Вони з дитинства захопили мене своїми професіями. Про тата я вже говорила. Д речі, одна з останніх його книг - про правоохоронні органи Грузії, з його від руки написаною присвятою сім'ї - стала моїм талісманом. Захоплення мовами прийшло від мами - вона була філологом англійської та французької мов. А потім почалася кар'єра, з'явилася своя сім'я, і нічого б не вийшло без її підтримки, без менторів, близьких друзів і без удачі.

- Що для Вас є найбільшим мотиватором в роботі?

- Напевне, на різних життєвих етапах і мотиватори були різні. Я починала свою кар'єру в переломний історичний момент, коли доживала останні роки Імперія Зла і впала залізна завіса, блискавично змінювалася економіка, з'явилися нові можливості, про які під час навчання ми не могли навіть мріяти, тому головним мотиватором було якомога швидше стрибнути у цей вир і зайнятися практикою. А коли набрався достатній досвід, з'явилися амбіції, бажання прориву на зовсім інший рівень, потім - відповідальність за свою справу, за клієнтів і команду, бажання розвивати бізнес. Сьогодні, коли все це досягнуто, мене мотивують інтелектуальні виклики, професійне спілкування та зв'язки, передача досвіду, робота на громадських засадах у професійних організаціях, таких як International Bar Association, Американсько-українська ділова рада (USUBC) тощо. Тобто крім виходу на новий рівень у своїй практиці, хочеться ділитися досвідом і робити щось для професії, її майбутнього.

- Як починається Ваш ранок?

- До локдауну через те, що я постійно в роз'їздах - з думки «А де я?» А останні чотири місяці - з думки «А чому я вдома?»

- Дайте декілька порад юристам на старті їхньої кар'єри.

- У мене накопичилося стільки порад, що вистачило б на весь випуск! Спробую найголовніше.

Для кар'єри, крім стандартного набору, найважливіша якість - це витримка. Але витримка без надриву, а з посмішкою і вірою в себе, в свої знання і здібності. Завжди згадую інтерв'ю Маргарет Тетчер у горбачовські часи трьом ланцюговим псам радянської журналістики. Вони її атакували з піною на губах, а вона відповідала їм з незмінною ввічливою посмішкою, спокійно і компетентно, і вони покинули поле бою осоромленими. У критичних ситуаціях я викликаю в пам'яті те інтерв'ю.

Ділюся також парою чужих порад. Зазвичай я не прихильник мотиваційних промов і книг, особливо від тих, хто цим займається професійно, але рекомендую статтю (вона є в LinkedIn) своєї колеги по громадській роботі в ІВА, австралійської юристки Sheley Danston. Здається, багато що в житті вже обміркувала, і не раз, а така порада трапилась вперше, давайте разом пробувати: «Коли тобі потрібно виконати складне або неприємне завдання, не фокусуйся на ньому самому. Замість цього фокусуйся на тому, що станеться, коли ти його виконаєш, на тій користі і перевагах, які вона принесе, і на почуттях, які ти відчуєш» [When you are required to perform a difficult or unpleasant task, do not focus directly on it. Instead, focus on what will happen after you've done it, the benefits that will flow, and how you will feel].

Остання порада на злобу дня - від мого улюбленого журналіста Аркадія Бабченка: «Найкращими інвестиціями виявилися інвестиції в соціальні зв'язки. Саме вони стали зараз еволюційною перевагою. Наявність щільної міцної групи своїх». І ще: «У критичній ситуації ти не виростеш до рівня своїх очікувань, а звалишся до рівня своєї підготовки. Майте активну позицію. Не стійте осторонь. Боріться за свою країну». Кожен з нас повинен робити посильний внесок у Нову Україну, робити все можливе, щоб скинути з нашої прекрасної країни пост-колоніальний синдром, підтримувати реформи, культуру, освіту, інновації - все, що дозволить вивести її на гідне місце в цивілізованому світі.

Читайте також: ["Ukrainian Women in Law 2020"](#).